Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
Viite: VNS 3/2021vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2025

Keskuskauppakamarin lausunto valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2022—2025

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua Valtioneuvoston selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022—2025.

Yleistä:

COVID-19 tilanteesta johtuen poikkeaminen kehysmenettelystä on ollut perusteltua. Valtioneuvoston selonteon mukaisesti kehysmenoja on edelleen tarkoitus korottaa 900 miljoonaa euroa vuodelle 2022 ja 500 miljoonaa euroa vuodelle 2023, mukaan lukien 370 miljoonaan euron uudelleen kohdennukset vuodesta 2023 eteenpäin. Valtiontalouden tasapainottamiseksi tehtävät toimet siirtyvätkin tämän hallituskauden jälkeiseen aikaan, Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan kehyksiin tulisi palata jo vuosina 2022–2023.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala:

Kehysmenojen 370 miljoonan euron uudelleen kohdennuksesta liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaan kohdistuu vuodesta 2023 alkaen 110 miljoonan euron leikkaus. Keskuskauppakamari ilmaisee huolensa siitä, että edellä mainituilla leikkauksilla on huomattavia vaikutuksia sekä 15. huhtikuuta 2021 eduskunnalle annetun valtakunnallisen liikennejärjestelmänsuunnitelman vuosille 2021–2032 toimeenpanoon sekä toimiin liikenteen vähähiilistämiseksi.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteena on saada kauan kaivattua pitkänjänteisyyttä suomalaiseen liikennepolitiikkaan. Suunnitelmaan on kirjattu perusväylänpidon rahoituksen nosto 1,4 miljardin euron tasolle vuosittain ja vuodesta 2025 alkaen osoitettiin 2,5 prosentin vuosittainen tasokorotus. Kehittämisinvestointeja koskeva rahoitus asetettiin 500 miljoonan euron vuosittaiselle tasolle. Lisäksi suunnitelmaan on kirjattu määrärahatavoite, joka vastaisi yhtä prosenttia bruttokansantuotteesta.

Liikenne 12 suunnitelman kirjauksissa vuosien 2023 ja 2024 rahoitustaso näyttäytyy hälyttävän matalana sekä perusväylänpidon että kehittämisinvestointien osalta. 110 miljoonan euron pysyvät leikkaukset vuodesta 2023 eteenpäin osuvat siihen ajankohtaan, jolloin 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman rahoitustaso oli alun perinkin koko suunnittelukauden matalin.

Keskuskauppakamari on edellä mainitun lisäksi erityisen huolestunut siitä, vuodet 2022–2024 tulevat olemaan erityisen merkityksellisiä, mikäli Suomen EU-rahoitussaantoa EU:n

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
Viite: VNS 3/2021vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2025

Verkkojen Eurooppa Välineen (CEF-2) kautta aiotaan hyödyntää. **EU-rahoitushakujen aukeaminen vuosina 2021, 2022 ja 2023 tarkoittaa, että Suomella tulisi olla vakaa näkymä kansallisesta rahoituksesta liikennehankkeiden osalta näille vuosille**. Kehittämishankkeiden osalta jaossa on 1,75 miljardia ja modernisointihankkeiden osalta 1,12 miljardia vuosittain, alkaen vuoden 2021 rahoitushausta, joka konkretisoituu vuonna 2022.

Lisäksi Keskuskauppakamari toteaa, että vuoden 2022 määrärahoista tehtävä 50 miljoonan euron siirto vuodelle 2021 tulisi olla tarkkaan harkittu, siten että meillä on mahdollisuus tänä vuonna hyödyntää siirrettävä rahasumma vaikuttavuudeltaan merkittäviin väylähankkeisiin.

Osana keinovalikoimaa Suomen tavoitteiden saavuttamiseksi puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä on ollut infran kunnosta huolehtiminen ja sen kehittäminen. Liikenteen hallintaan ja väylien kunnossapitoon liittyvät päästövähennysmahdollisuudet ovat ensiarvoisen tärkeässä asemassa. Investointeja, jotka edesauttavat päästövähennyksissä ja parantavat infran kuntoa tulisi nopeuttaa, ei hidastaa. Esimerkiksi suuremman kuljetuskaluston hyödyntäminen osana päästövähennystoimia vaatii hyväkuntoista infraa. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan nyt tehtävillä leikkauksilla heikennetään Suomen liikennejärjestelmän kestävyystavoitteita.

Keskuskauppakamari näkee, että Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2025 liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan osalta tulee heikentämään huomattavasti sekä **Suomen mahdollisuuksia hyödyntää EU-rahoitusta saamista, joka tapauksessa toteutettaviin kohteisiin, heikentää 12-vuotisen liikennejärjestelmän toimeenpanoa ja vaikeuttaa siirtymää kohti vähäpäästöisempää liikennettä.** Huolimatta vaikeasta taloustilanteesta valtion väyläverkostosta pitäisi pystyä huolehtimaan ja korjausvelkaa taittamaan. Valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmassa esitetty 110 miljoonan euron leikkaus liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle on allokoitu kehittämisinvestoinneille. **Kehittämisinvestoinnit luovat talouskasvua**, niiden sijaan leikkauskohteet tulisi pyrkiä löytämään pysyvistä käyttömenoista.

Kunnioittavasti,

Päivi Wood

Johtava liikenne- ja elinkeinopoliittinen asiantuntija, Keskuskauppakamari

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
Viite: VNS 3/2021vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2025